

Asia: VN/4219/2023

Lausuntopyyntö peruspankkipalvelu- ja luottolaitoslainsäädännön muutostarpeista

I Peruspankkipalvelut, käteisen saatavuus ja käytettävyys

Ovatko yllä mainittuihin peruspankkipalveluihin kuuluvat palvelut, joita pankeilla on velvollisuus tarjota kuluttaja-asiakkaille, riittäviä? Tulisiko joistain ko. palveluista luopua vai tulisiko niitä lisätä? Jos kyllä, mitä?

-

Ovatko peruspankkipalveluiden saatavuus ja laatu tällä hetkellä riittäviä (tilien ja maksupalveluiden saatavuus, konttoreiden aukioloajat, muut palveluajat, henkilökohtaisten ja sähköisten palveluiden saatavuus ja käytettävyys, jne.)?

-

Onko peruspankkipalveluiden hinnoittelu kuluttaja-asiakkaille käsityksenne mukaan oikeasuhtaista?

-

Onko peruspankkipalveluita vastaavien palveluiden hinnoittelu yrityksille ja muille yhteisöille (kuten yhdistykset) käsityksenne mukaan oikeasuhtaista?

-

Tällä hetkellä luottolaitoksilla on velvoite tarjota peruspankkipalveluita kuluttajille. Onko tämä peruspankkipalveluiden tarjoamisvelvoite riittävä vai tulisiko velvoitetta laajentaa myös muita toimijaryhmiä koskevaksi (esimerkiksi yhdistykset, mikro- ja pienyritykset, muut yritykset)?

-

Tulisiko pankeille asettaa tietty asiakaspalveluvelvoite (esimerkiksi edellytys asiakkaiden tiedusteluihin vastaamiseen tietyssä aikataulussa)? Tulisiko velvoite asettaa pelkästään peruspankkipalveluihin, joihinkin muihin palveluihin vai kaikkiin pankkipalveluihin liittyen?

-

Mahdollisia muita huomioita?

-

Ovatko käteisnostopalvelut riittäviä ja kohtuuhintaisia?

-

Ovatko käteistalletuspalvelut riittäviä ja kohtuuhintaisia?

-

Miten näette käteispalveluiden kehittyvän tulevaisuudessa ja kuinka niiden riittävä saatavuus voitaisiin turvata?

-

Jos käteisen nostopalveluiden tarjoamiselle asetettaisiin tarkennettu velvoite, millaisia kriteerejä sille pitäisi asettaa (esim. konttoripalveluiden saatavuus, automaattien lukumäärä, maantieteellinen kattavuus)?

-

Jos käteisen talletuspalveluiden tarjoamiselle asetettaisiin tarkennettu velvoite, millaisia kriteerejä sille pitäisi asettaa (esim. konttoripalveluiden saatavuus, automaattien lukumäärä, maantieteellinen kattavuus)?

-

Mahdollisia muita huomioita?

-

Hyväksytäänkö käteistä maksuvälineenä riittävästi?

-

Miten näette käteisen käytettävyyden kehittyvän jatkossa ja kuinka sen hyväksyttävyyttä maksuvälineenä voitaisiin turvata?

-

Jos käteisen hyväksynnälle maksuvälineenä asetettaisiin velvoite, tulisiko se asettaa kaikille kaupoille/yrityksille vai vain osalle niistä (esim. päivittäistavarakaupoille asetettaisiin velvoite, erityistavarakaupalle ei)?

-

Mahdollisia muita huomioita?

-

Tulisiko käteisautomaattipalvelujen tarjoamisesta tehdä Suomessa toimilupaa tai palveluntarjoajan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa?

-

II Asiakkaansuoja pankkipalveluissa

Jos hyvän pankkitavan säännöstä olisi näkemyksenne mukaan kehitettävä, miten sitä tulisi kehittää?

Korkotukilainsäädäntö mahdollistaa luotonmyöntäjälle korkotukilainan vakuudeksi myönnettävän valtioneuvoston täytetäkautensa. Valtioneuvoston osalta valtion hyvityksen (takauskorvauksen) maksun edellytyksistä korkotukilainan luottotappiotilanteissa säädetään vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) 5:32.4 §:ssä ja vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain (574/2016) 3:23.4 §:ssä seuraavasti: ”Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suorittamatta tai hyvityksen määrää alentaa, jos korkotukilainan myöntämisessä, sen hoitamisessa tai sen vakuuden hoitamisessa ei ole noudatettu ... hyvää pankkitapaa.” Vuokra-asuntojen rakentamislainojen valtioneuvoston täytetäkautensa annetun lain (856/2008) 12.3 §:ssä takauskorvauksen maksamisen edellytyksistä säädetään puolestaan seuraavasti: ”Jos lainanmyöntäjä ei ole noudattanut lakia taikka hyvää pankki- tai perintätapaa takaustalainan myöntämisessä tai takaustalainan taikka sen vakuuksien hoitamisessa ja menettely on loukannut takaajan etua, Valtiokonttori voi päättää, että takauskorvaus jätetään osittain maksamatta. Jos lainanmyöntäjän toiminta on ollut törkeä, takauskorvaus voidaan jättää kokonaan maksamatta.” Säädöstekstien hallitusten esitysten perustelut valtion vastuusta ja liitännäisistä asioista ovat niukat.

Korkotukilainoja myöntävälle luottolaitokselle on keskeistä ja taloudellisesti erittäin merkityksellistä se, että valtion takausvastuu on kiistaton ja että valtioneuvoston johdosta korkotukilainaan on mahdollista soveltaa vakavaraisuuslaskennassa nollariskipainoa. Nollariskipainon soveltamisen edellytyksenä EU:n vakavaraisuusasetuksen (”CRR”) 213(1)(b) artiklan (b) kohdan mukaisesti on, että luottosuoja (valtioneuvoston täytetäkautensa) laajuuden on oltava selvästi määritelty ja kiistaton (”incontrovertible”). CRR ei määrittele käsitteitä ”selvästi määritelty tai ”kiistaton”. Edelleen Valtiokonttorin 16.9.2019 päivätyssä ohjeessa ”Yhteisöille myönnettyjen lainojen täytetäkautensa perustuva valtion vastuu” s. 1 kirjoitetaan: ”Valtion vastuun voimassaolon edellytyksenä on, että lainanmyöntäjä huolehtii valtioneuvoston täytetäkautensa lainasta ja sen vakuuksista soveltuvan lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Valtiokonttori ei määrittele lisäohjeita hyvään pankkitapaan liittyen.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että hyvän pankkitavan (hyvän luotonantotavan) vastaisesti annettu luotto ei mahdollisesti sitoisi takaajaa (esimerkiksi Wuolijoki, Sakari – Hemmo, Mika: Pankkioikeus. Talentum 2013, s. 324-325). Asiallisesti hyviä perusteita voidaan esittää sille, että korkotukilainalaeissa asetetun vaatimuksen hyvän pankkitavan noudattamisesta ei tulisi itsessään katsoa aiheuttavan sitä, että luottosuoja ei olisi CRR 213(1)(b) artiklan tarkoittamalla tavalla kiistaton.

Hyvän pankkitavan vaatimuksen arvioinnissa on mahdollista tukeutua soveltuvin osin lähinnä Finanssialan Keskusliiton hyvää pankkitapaa koskeviin ohjeisiin (2015). Kyseiset ohjeet asettavat pankeille kuitenkin varsin yleisluonteisia velvoitteita. Nähdäksemme näistä ohjeista lähinnä kohdan 8 toinen ja kolmas kappale voivat olla merkityksellisiä tässä yhteydessä. Kyseisten kappaleiden mukaan:

- luottoa myöntäessään pankin tulisi arvioida käytettävissään olevilla tiedoilla asiakkaan luottokelpoisuus huolellisesti ja edellyttää asiakkaalta tarpeelliseksi katsomiaan vakuuksia;
- asiakas on velvollinen myös itse arvioimaan kykyään selviytyä luotonhoitokustannuksista;
- myöntäessään luottoa elinkeinotoimintaa varten pankin tulisi huomioida luotettavan toiminnan menestymisen mahdollisuudet; ja
- hyvä pankkitapa ei kuitenkaan velvoita luoton myöntämiseen eikä luottosuhteen jatkamiseen.

Hyvän pankkitavan säännöstä olisi näkemyksemme mukaan kehitettävä siten, että koordinoidaan luottolaitoslaissa ja erityislaeissa olevat viittaukset hyvään pankkitapaan ja huomioidaan koordinoinnissa kustakin erityislaista johtuvat rajaukset hyvälle pankkitavalle ja sisällölle siten, että hyvän pankkitavan sisältö olisi yksityiskohtaisemmin määriteltävissä. Näin siksi, jotta luottolaitos soveltaessaan vakavaraisuuslaskennassaan valtioneuvostokausellisiin korkotukilainoihin nollariskipainoa, valtioneuvoston kiistattomuus olisi esimerkiksi suhteessa luottolaitoksen valvojaan viranomaisena selkeästi (ja kiistattomasti) perusteltavissa.

Olisiko hyvän pankkitavan sisältöä syytä täsmentää lain tasolla esimerkiksi ei-tyhjentävällä luettelolla tietyistä seikoista, joita hyvään pankkitapaan erityisesti kuuluu tai jotka ovat hyvän pankkitavan vastaisia (vrt. kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:ssä säädetty hyvä luotonantotapa)?

Jotta korkotukilainoihin sisältyvä valtioneuvoston varmuudella täyttäisi CRR:n vaateet luottosuojan kiistattomuudesta, nähdäksemme soveltuvat hyvän pankkitavan mukaiset velvoitteet tulisi pyrkiä määrittämään laintasoisesti mahdollisimman yksiselitteisellä tavalla, huomioiden kuitenkin ao. korkotukilaissa asetetut rajaukset, ts. hyvän pankkitavan vaatimukset liittyen ”korkotukilainan myöntämiseen, sen hoitamiseen tai sen vakuuden hoitamiseen”. Lainsäädännössä hyvää pankkitapaa ei kuitenkaan tulisi pyrkiä määrittämään tavalla, jonka voitaisiin katsoa olevan ristiriidassa käsitteelle yleisesti annettavan sisällön kanssa.

Se, määritelläänkö hyvän pankkitavan vaatimukset yksiselitteisellä tavalla ao. erityislaeissa vai luottolaitoslaissa, selkeytynee sen jälkeen kun lausuntopyyntöön saadut vastaukset on läpikäyty ja luottolaitoslain ja erityislakien hyvän pankkitavan määritelmien yhteensovittamisen mahdollisuudet, edut ja haitat on selvitetty siten, että mahdolliset tulkinnalliset ristiriitaisuudet lakien välillä vältetään.

Mitä eri elementtejä hyvään pankkitapaan tulisi katsoa kuuluvaksi? Täydentäisikö hyvä pankkitapa muihin palveluihin (kuten luotonanto ja sijoituspalvelut) liittyvää sääntelyä? Entä tulisiko hyvän pankkitavan kautta pyrkiä esimerkiksi ohjaamaan pankkien asiakaspalvelun laadun tai saatavuuden vähimmäistasoa?

Nähdäksemme hyvän pankkitavan elementtien tulisi määräytyä ja rajautua asianomaisessa erityislainsäädännössä valittuihin rajauksiin, kuten korkotukilainalaeissa asetettuihin rajauksiin hyvän pankkitavan vaatimuksesta liittyen elementteihin ”korkotukilainan myöntäminen”, ”korkotukilainan hoitaminen” tai ”korkotukilainan vakuuden hoitaminen”.

Nähdäksemme tarvetta ei ole hyvän pankkitavan kautta pyrkiä ohjaamaan pankkien asiakaspalvelun laatua tai saatavuuden vähimmäistasoa, koska esimerkiksi asiakaspalvelun saatavuuden vähimmäistaso ohjautuu tehokkaasti jo asiakaskäyttötymisen muutoksen ja laatu pankkien välisen kilpailun seurauksena.

Millä tavalla eri asiakasryhmät tulisi huomioida hyvässä pankkitavassa (esim. kuluttajat, pienyritykset, eikaupalliset yhdistykset, muut yritykset ja yhteisöt)?

Nähdäksemme eri asiakasryhmät hyvässä pankkitavassa tulevat huomioiduksi asianomaisessa erityislainsäädännössä, kuten kuluttajansuojalainsäädännössä ja laissa saatavien perinnästä.

Hyvän pankkitavan säännöksestä ei ilmene, mikä on hyvän pankkitavan suhde muihin vastaavan tyyppiin säännöksiin, kuten kuluttajansuojalain mukaiseen hyvään luotonantotapaan (kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §). Mikä asema hyvällä pankkitavalla tulisi olla suhteessa muuhun lainsäädäntöön kuin luottolaitoslakiin?

Hyvä pankkitapa on laajempi käsite kuin hyvä luotonantotapa tai hyvä perintätapa tai hyvä vakuuksien hoitotapa. Lisäksi se on ilmaisuna epätarkka, koska sanan ”pankki” voitaneen katsoa viittaavan vahvasti vain luottolaitokseen.

Määritelmällisesti perusteita voitaisiin ajatella olevan esitettävissä sille, että hyvää pankkitapaa ilmaisuna käytettäisiin koskemaan toimijoita, joilla on luottolaitostoiminnan harjoittamiseen myönnetty toimilupa. Tällöin yksiselitteisemmän hyvän pankkitavan määrittelyn sijainti olisi luontevasti luottolaitoslainsäädännössä ja erityistä toimintaa (esimerkiksi hyvä perintätapa) koskevan sisällön määrittely asianomaisessa erityislaissa, jossa tällöin voitaisiin paremmin ja erityisesti huomioida muille toimijoille (kuin luottolaitoksille) asetettavat vaateet.

Tulisiko hyvän pankkitavan mukaisuutta arvioida ainoastaan luottolaitoksen toiminnan kannalta kokonaisuutena vai tulisiko sen selkeämmin koskea veloitteena myös yksittäisissä asiakas- ja sopimussuhteissa kokonaan tai joiltakin osin?

Nähdäksemme lähtökohtaisesti hyvän pankkitavan mukaisuutta tulisi arvioida ainoastaan luottolaitoksen kannalta kokonaisuutena. Arvioitaessa hyvän pankkitavan mukaisuutta yksittäisissä asiakas- ja sopimussuhteissa, veloitteiden tulisi tällöin selkeästi rajautua niihin elementtirajauksiin, jotka mahdollisessa erityislainsäädännössä on hyvälle pankkitavan vaatimukselle asetettu kuitenkin siten, että yksittäistapauksessa mahdollisesti jäänyt veloitteen noudattamatta jättämisen ei tule johtaa noudattamatta jättämisen arviointiin kokonaisuutena, kun arvioidaan luottolaitoksen toimintaa kokonaisuudessaan.

Muita huomioita hyvän pankkitavan säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

-

Onko luottolaitoslakiin sisältyvä markkinointisäännös selkeä suhteessa muuhun markkinointia koskevaan sääntelyyn vai voisiko luottolaitoslakiin sisältyvän markkinointisäännöksen suhdetta muuhun lainsäädäntöön selkeyttää? Jos kyllä, miten?

-

Onko nykyinen yleisluontoinen markkinointisäännös tarkoituksenmukainen nykyisen tyyppisessä muodossa vai tulisiko siihen sisältyvien velvoitteiden sisältöä jollakin tavalla tarkentaa säännöksessä? Jos kyllä, miten?

-

Onko nykyinen sopimusehtoja koskeva yleisesti ottaen riittävän selkeä sekä luottolaitoksen että asiakkaan näkökulmasta? Tulisiko säännöstä täsmentää? Jos kyllä, koskeeko sääntelyn täsmentämistarve ainoastaan säännöksen sanamuotoa vai myös asiasisältöä?

-

Sopimusehtoja koskevassa säännöksessä määritellään, minkä tyyppiset ehdot luottolaitosten sopimuksissa on katsottava kohtuuttomiksi. Kohtuuttomuuden arvioinnissa on keskeistä, millä tavalla sopimusehto vaikuttaa asiakkaan oikeuteen ryhtyä sopimussuhteeseen muun elinkeinonharjoittajan kanssa. Lisäksi kiellettyjä ovat sopimusehdot, jotka eivät kuulu luottolaitoksen toimintaan. Kohdistuuko säännös näkemyksenne mukaan oikean tyyppisiin sopimusehtoihin tarkoituksenmukaisella tavalla? Rajoittaako säännös joitakin sopimusehtoja liikaa? Minkä tyyppiset sopimusehdot tulisi tässä tapauksessa jättää säännöksen soveltamisen ulkopuolelle? Jättääkö säännös katveeseen ongelmalliseksi havaittuja sopimusehtoja? Minkä tyyppiset sopimusehdot tulisi tässä tapauksessa sisällyttää säännöksen piiriin?

-

Sopimusehtosäännös koskee nykyisessä muodossaan kaikkia asiakasryhmiä. Tulisiko eri asiakasryhmät (esimerkiksi kuluttajat, pienyritykset, yhdistykset, muut yritykset ja yhteisöt) huomioida kohtuuttomuuden arvioinnissa tarkemmin? Jos kyllä, miten?

-

Mahdollisia muita havaintoja ja huomioita sopimusehtoja koskevasta säännöksestä?

-

Luottolaitoslain 15 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään luottolaitoksen velvollisuudesta toimittaa vakiosopimusehdot Finanssivalvonnalle. Onko voimassa oleva säännös toimiva erityisesti niissä tilanteissa, joissa luottolaitos toimii rajat ylittävästi sivuliikerakenteella?

Kuntarahoitus ehdottaa vakiosopimusehtojen toimittamista koskevan vaatimuksen muuttamista siten, että luottolaitoksen on toimitettava ainoastaan kuluttajille myönnettävien luottojen vakioehdot Finanssivalvonnalle. Pidämme ehtojen toimittamisvelvollisuutta johdonmukaisena kuluttajansuojan näkökulmasta, mutta emme katso velvollisuuden olevan perusteltu muiden kuin kuluttajille myönnettävien luottojen osalta.

Mahdollisia muita havaintoja ja huomioita luottolaitosten asiakkaansuojaan liittyvästä sääntelystä (erityisesti LLL 15 luku) ja sääntelyn kehittämistarpeista?

-

1. Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014, luottolaitoslaki)

Luottolaitoslain 5 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään talletuspankille ja luottoyhteisölle sallitusta liiketoiminnasta. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

-

Luottolaitoslain 5 luvun 9 §:ssä säädetään, että luottolaitoksella on oltava Suomessa pääkonttori ja vähintään yksi kiinteä toimipaikka. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

-

Luottolaitoslain 5 luvun 3 ja 4 §:ssä säädetään kiinteistöomistuksia koskevista rajoituksista. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista, ottaen huomioon myös luottolaitosten mahdollisuus sijoittaa kiinteistöomaisuuteen kiinteistörahastojen kautta?

-

Luottolaitoslain 5 luvun 5 ja 6 §:ssä säädetään poikkeuksista omien osakkeiden hankinta- ja rahoituskieltoon. Miltä osin nämä säännökset ovat edelleen tarpeellisia ottaen huomioon omien osakkaiden rahoituskiellon sisältyminen EU:n vakavaraisuusasetukseen?

-

Luottolaitoslain 7 luvun 7 §:ssä säädetään yleisestä velvoitteesta pitää saatavilla internetsivuillaan selostus siitä, miten luottolaitos noudattaa hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevia vaatimuksia. Lain 8 luvun 15 §:ssä puolestaan säädetään palkitsemisjärjestelmiä koskevasta julkistamisvaatimuksesta.

Pörssilistattuja luottolaitoksia koskevat myös listayhtiöiden hallinnointikoodista ilmenevät suositukset mm. tietojen nähtävillä pitämisestä. Keskuskauppakamari on julkaissut kannanottonaan suosituksen siitä, että suurimmat listaamattomat yhtiöt noudattaisivat soveltuvin osin pörssiyhtiöille annettua hallinnointikoodia.

Yleisten havaintojen perusteella erityisesti ei-pörssilistattujen luottolaitosten hallintojärjestelmästä ja palkitsemisesta julkistettavien tietojen sisällössä on vaihtelua.

Mitä kehittämistarpeita hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevien tietojen julkistamiseen velvoittavassa sääntelyssä on tällä hetkellä? Onko nykytila riittävä?

Kuntarahoitus ei pidä tarkoituksenmukaisena, että kotimaisten pörssilistaamattomien luottolaitosten palkitsemista koskevia tietojen julkistamisvaatimuksia laajennettaisiin.

Luottolaitoksiin sovellettavat palkitsemisvaatimukset on asetettu EU-tasolla, ja ne eroavat hallinnointikoodin suomalaisille listayhtiöille asettamista palkitsemisraportointivaatimuksista. Luottolaitoksia koskeva Pilari 3 -raportointi edellyttää jo nykyisellään laajaa ja kattavaa palkitsemisraportointia. Kuntarahoitus ei pidä raportointivaatimusten rinnakkaista noudattamista tarpeellisenä eikä tarkoituksenmukaisena.

Luottolaitoksen sidosryhmien näkökulmasta kokonaiskuvan muodostaminen palkitsemisesta vaikeutuu ennestään, jos luottolaitos noudattaa rinnakkain useita raportointikehikoita. Koska hallinnointikoodi on laadittu nimenomaisesti pörssilistattuja yhtiöitä varten, olisi hallinnointikoodin

vaatimusten ulottaminen listaamattomiin luottolaitoksiin myös omiaan lisäämään epäolennaista raportointia, joka vaikeuttaisi entisestään tiedon arvioimista.

Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säädetty velvoitteesta arvioida luottolaitoksen johtoon kuuluvien henkilöiden sopivuus ja luotettavuus viranomaisen toimesta ennen valintapäätöksen tekemistä (ns. ex ante -arviointi). Näin ollen johdon sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnin valvonta on luonteeltaan lähtökohtaisesti jälkikäteisvalvontaa. Ellei tuleva luottolaitosdirektiivi harmonisoi tätä kysymystä kaikissa EU-maissa, tulisiko Suomessa siirtyä luotettavuuden ja sopivuuden arviointiin liittyen ennakkolliseen viranomaisvalvontaan?

Kuntarahoitus vastustaa kansalliseen sääntelyyn perustuvaa johtoon kuuluvien henkilöiden sopivuus- ja luotettavuusarviointia viranomaisen toimesta ennen valintapäätöksen tekemistä. Johtoon kuuluvien osaajien rekrytointi on usein aikakriittistä (esim. korvausrekrytoinnit) ja ex ante -arviointi saattaa hankaloittaa ja hidastaa prosessia.

Hallintoneuvostot ovat tyyppillisiä toimielimiä erityisesti osuuspankeissa. Hallintoneuvoston yleisenä tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa luottolaitoksen hallintoa. Hallintoneuvosto voi lain mukaan antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan hallintoneuvoston jäseniin ei nimenomaisesti sovelleta luottolaitoslainsäädännön mukaisia luotettavuus- ja sopivuusvaatimuksia, ellei hallintoneuvostolle ole annettu hallitukselle kuuluvia tehtäviä. Toisaalta luottolaitosten hallinto- ja ohjausjärjestelmiltä yleisesti ottaen edellytetään kattavuutta ja oikeasuhtaisuutta, joilla varmistetaan luottolaitoksen johtaminen tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti (LLL 7:1). Tulisiko luottolaitosten hallintoneuvostojen jäsenten kuulua luottolaitoslain perusteella jonkin tyyppisen luotettavuus- ja sopivuusarvioinnin piiriin siitä riippumatta, onko hallintoneuvostolle annettu luottolaitoslain ja yhteisöläinsäädännön mukaan hallitukselle kuuluvia tehtäviä?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia luottolaitoslakiin liittyen? Huom! Luottolaitoslain 15 lukuun liittyviin seikkoihin pyydetään vastaamaan edellä osiossa II.

-

2. Laki kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista (151/2022, kiinnitysluottopankkilaki)

Kiinnitysluottopankkitoimintaan liittyvien johdannaisten käytöstä säädetään kiinnitysluottopankkilain 26 §:ssä (sallitut johdannaisopimukset) ja 24 §:n 5 momentissa (johdannaisopimusten vaikutus katepoolin arvonlaskentaan). Onko johdannaisiin liittyvää sääntelyä tarpeen tarkentaa lain tasolla?

-

Voimassa olevaa kiinnitysluottopankkilakia valmisteltaessa tunnistettiin yhdeksi sääntelyn kehittämismahdollisuudeksi väliluottotoimintamallin laajentaminen siten, että väliluoton velallisena voisi olla myös muualla ETA-alueella kuin Suomessa sijaitseva luottolaitos, kun tämä kuuluu kiinnitysluottopankin kanssa samaan konsolidointiryhmään tai talletuspankkien yhteenliittymään (ks. HE 203/2021 vp, s. 41–42). Tällaista ehdotusta ei kuitenkaan voitu sisällyttää hallituksen esitykseen asian vaatiman jatkovalmistelutarpeen vuoksi. Olisiko tämän kaltaisen lainsäädännön jatkoselvittäminen edelleen ajankohtaista? Jos kyllä, olisiko tällaiselle sääntelylle konkreettista tarvetta joko nyt tai lähitulevaisuudessa?

-

Kiinnitysluottopankkilain 38 §:ssä säädetty säännöllinen tiedonantovelvollisuus ja 36 §:ssä säädetty viranomaisraportointivelvollisuus poikkeavat erityisesti siten, että markkinoille suunnatussa säännöllisessä tiedottamisessa katettujen joukkolainojen liikkeeseenlaskijan on katepooliin sisältyvien vakuuksien osalta eroteltava asuntoyhteisöluotot (mukaan lukien niin sanotut taloyhtiölainat) muista asuntoluotoista, mutta vastaavaa velvollisuutta eritellä asuntoyhteisöluotot ei ole viranomaisraportoinnissa. Tulisiko asuntoyhteisöluotot jatkossa eritellä myös viranomaisraportoinnissa?

-

Ovatko nykyiset viranomaisraportointi- ja julkistamisvelvoitteet katepoolin sisällöstä ja katettujen joukkolainojen keskeisistä ominaisuuksista riittävät vai onko niitä syytä laajentaa joko pankkivalvonnallisista tai katettujen joukkolainojen markkinoihin liittyvistä syistä?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia kiinnitysluottopankkilakiin liittyen?

-

1. Laki talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010, yhteenliittymälaki, TYL)

Kuinka yhteenliittymien jäsenluottolaitosten ja keskusyhteisön välinen keskinäinen vastuu nykysääntelyn mukaan näkemyksenne mukaan toimii?

-

Olisiko keskusyhteisön ja jäsenten välistä keskinäiseen vastuuseen liittyvää sääntelyä tarpeen kehittää? Olisiko keskinäistä vastuuta perusteltua syventää tai rajata nykyisestä? (TYL 5 luku)

-

Tulisiko yhteenliittymän yhteisvastuuta selkeyttää keskusyhteisön tai sen jäsenluottolaitoksen konkurssitilanteissa? Olisiko ryhmäkonkurssi tarkoituksenmukainen vaihtoehto? Tulisiko yhteisvastuuta muuttaa keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen konkurssitilanteissa lisämaksuvelvollisuutta laajemmaksi yhteisvastuuksi?

-

Mahdollisia kommentteja yhteenliittymän yhteisvastuusta kriisinratkaisun näkökulmasta:

-

Muut mahdolliset huomiot yhteenliittymän yhteisvastuusta:

-

TYL 17 §:ssä säädetään keskusyhteisön ohjeidenanto-oikeudesta. Säännöksen perusteella keskusyhteisöllä on oikeus antaa jäsenluottolaitoksilleen ohjeita maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta sekä näihin liittyvien riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta, sisäisestä valvonnasta ja ryhmittymän tilinpäätösperiaatteista. Ovatko nämä aihealueet riittävät keskusyhteisön tehtävien ja kansallisen ja EU-

sääntelyn näkökulmasta sekä yhteenliittymän (sekä keskusyhteisö että jäsenluottolaitokset) tehokkaan toiminnan näkökulmasta?

-

TYL 17 §:ssä säädetään, että keskusyhteisö voi lisäksi antaa yhteenliittymän toimintaa koskevia yleisiä toimintaperiaatteita noudatettavaksi yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa. Havaintojanne säännöksen toimivuudesta ja sen mahdollisista kehittämistarpeista? Olisiko toimintaperiaatteiden ja TYL 17.1 §:n mukaisten ohjeiden keskinäistä roolia tarpeen selkeyttää?

-

Mikä on pankkivalvojan (Finanssivalvonta/EKP) rooli yhteenliittymälain mukaisten ohjeiden ja toimintaperiaatteiden antamisessa tällä hetkellä käytännössä? Miten tätä roolia tulisi mahdollisesti kehittää?

-

EU:n vakavaraisuusasetuksen ((EU) No 575/2013) 10 artiklassa säädetään niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä pankkivalvoja voi antaa poikkeuksen yhteenliittymään kuuluvalle luottolaitokselle jättää soveltamatta tiettyjä vakavaraisuusvaatimuksia yksittäisen luottolaitoksen tasolla. Miten yhteenliittymälain mukainen ohjaus- ja valvontamekanismi tästä näkökulmasta toimii ja onko tässä aihealueessa kehittämistarpeita?

-

Voimassa olevassa lainsäädännössä yhteenliittymän keskusyhteisöllä ei ole varsinaisia ohjaus- ja valvontakeinoja ryhmittymän sisäisiin yritysjärjestelyihin, lukuun ottamatta keskusyhteisön oikeutta hyväksyä jäsenluottolaitoksen sääntömuutokset. Ottaen huomioon ryhmittymien sisäinen rakennekehitys, tulisiko sääntelyä kehittää tästä näkökulmasta (esimerkiksi edellyttämällä sulautumisilta, jakautumisilta ja muilta yritysjärjestelyiltä keskusyhteisön puoltavaa lausuntoa)?

-

Ovatko keskusyhteisön nykyisen lainsäädännön mukaiset ohjaus- ja valvontakeinot selkeät ja riittävät vai tulisiko niitä edelleen kehittää ryhmittymän tehokkuuden, tarkoituksenmukaisen toiminnan tai muusta näkökulmasta? Tulisiko esimerkiksi kehittää keinoja, joilla ohjataan yhteenliittymää ja jäsenluottolaitoksia nykyistä laajemmin ja ongelmia tehokkaammin ennaltaehkäisevästi?

-

Muut mahdolliset huomiot yhteenliittymän ohjauksesta ja valvonnasta?

-

Voimassa olevassa yhteenliittymälaisissa ei ole erillisiä säännöksiä yhteenliittymän hallinnon järjestämisestä. Millaisia muutostarpeita tässä aihealueessa on havaittu? Tulisiko esimerkiksi keskusyhteisön lakisääteisen valvontaroolin edellyttämien tehtävien riippumattomuuden varmistaminen huomioida nykyistä tarkemmin?

-

Muita kommentteja keskusyhteisön ja yhteenliittymän hallinnon järjestämiseen:

-

Yhteenliittymälain 4.2 §:ssä säädetään keskusyhteisölle sallituista omistuksista ja keskusyhteisölle sallitusta muusta toiminnasta. Säännöksen mukaan ”Keskusyhteisö saa tarjota yhteenliittymään kuuluvien yritysten tarvitsemia palveluja, omistaa osakkeita ja osuuksia yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä ja harjoittaa muuta yhteenliittymän kannalta perusteltua sijoitustoimintaa. Keskusyhteisö ei saa harjoittaa merkittävässä määrin muuta liiketoimintaa.” Havaintojanne sääntelyn mahdollisista selkeyttämis- ja muutostarpeista, ottaen huomioon myös yhteenliittymän keskusyhteisön nimenomaiset tehtävät yhteenliittymän ohjauksessa ja yhteisvastuumeکانismissa?

-

Muita huomioita ja sääntelyn kehittämistarpeita talletuspankkien yhteenliittymien näkökulmasta?

-

2. Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (1501/2001,liikepankkilaki)

Huomioitanne yritysjärjestelyitä koskevan sääntelyn toimivuudesta (2–3 luvut) ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne liiketoiminnan luovutusta koskevan sääntelyn (4 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne toimiluvan luopumista koskevan sääntelyn (5 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne selvitystilaa ja konkurssia koskevan sääntelyn (6 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia liikepankkilakiin liittyen?

-

3. Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (423/2013,osuuspankkilaki)

Huomioitanne varojen jakoa ja sidottua omaa pääomaa koskevan sääntelyn (2 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne yritysjärjestelyitä koskevan sääntelyn toimivuudesta (3–4 luvut) ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne liiketoiminnan luovutusta koskevan sääntelyn (5 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne toimiluvan luopumista koskevan sääntelyn (6 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne selvitystilaa ja konkurssia koskevan sääntelyn (7 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia osuuspankkilakiin liittyen?

-

4. Säästöpankkilaki (1502/2001)

Voimassa oleva säästöpankkilaki on vuodelta 2001. Eri yhteyksissä säästöpankkilain on havaittu tarvitsevan uudistuksia. Missä teemoissa ovat keskeisimmät uudistustarpeet? Aseta esiin nostamasi teemat tärkeysjärjestykseen.

-

Havaintoja kantarahasto-osuuksia ja säästöpankin oman pääoman hallintaa liittyvän sääntelyn toimivuudesta? Mitä uudistustarpeita on havaittu tähän liittyen?

-

Säästöpankkilain mukaan säästöpankin hallintojärjestelmä rakentuu säästöpankin isännistä ja säästöpankin hallituksesta. Säästöpankin hallintorakenne määritetään tarkemmin säästöpankin säännöistä. Säännöissä määritetään muun muassa säästöpankin isäntien valinta (esimerkiksi säästöpankkikokouksessa) sekä se, onko säästöpankilla hallintoneuvosto. Kehitysehdotuksia säästöpankin hallintorakenteen sääntelyyn liittyen?

-

Kehitysehdotuksia säästöpankkiliitännäisten yritysjärjestelyjen sääntelyyn?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia säästöpankkilakiin liittyen?

-

5. Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978, Hypo-laki)

Voimassa oleva Hypo-laki on vuodelta 1978. Missä teemoissa ovat keskeisimmät uudistustarpeet? Aseta esiin nostamasi teemat tärkeysjärjestykseen.

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia Hypo-lakiin liittyen?

-

6. Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (699/2004, rava-laki)

Mahdollisia huomioita ja kehitysehdotuksia rava-lakiin liittyen?

-

Ylimommo Hannu-Pekka
Kuntarahoitus Oyj